

used the a feed automatic machine “First feeder” which provided giving and mixing feed with water. Due to constructive peculiarities it gave the possibility for backward in the growth piglets to give feed mixture (combined feed + dry milk) themselves into the trough and moisten it. It furthered its consuming in experimental group on 21.5%. As a result, in piglets of experimental group live weight and average daily gain and the preservation increased relatively on 15.98%, 22.46% and in 3.5 times.

In the second experiment to improve conditions for the realization of feed and play behavior of piglets it has been used the experimental self-feeder where its trough easy revolve in the directed frame, which consist of a hung on the chain the hollow container-toy with mechanism of creating sounds and perforations for pouring aromatic taste addition.

Due to the ethological effect piglets of experimental groups comparatively with the control one had more energy of the growth (relatively on 9,04 and 16.8%). At the end of rearing they exceeded analogs fro the control group for live weight on 8,.98 and 13,44%.

The considered new ways of feeding of piglets after weaning from experimental feeders the most fully correspond to their ethological needs and provide more comfortable conditions for the realization of a feed behavior and further increasing energy of the growth of animals.

Key words: piglets after weaning, live weight, growth, average daily gain, behavior, feeder automatic mechanism, bunker self-feeder.

УДК 636.4

ЕТОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДСИСНИХ СВИНОМАТОК ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ ФРАНЦУЗЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ЗА УМОВ ПРОМИСЛОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Іванов В.О., доктор сільськогосподарських наук

т. 0505907755

Засуха Л.В., аспірант*

т. 0968993008

Іванова Л.О., кандидат сільськогосподарських наук

Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН

36013, м. Полтава, вул. Шведська могила, 1

pigbreeding@ukr.net

т. 0952870284

Дослідження проведені на підсисних свиноматок великої білої породи французької селекції в умовах промислового комплексу ТОВ «Агропрайм Холдинг» дозволили встановити ряд особливостей їх поведінки.

Встановлено, що тривалість лежання свиноматок в станках, обладнаних фіксуєчим боксом, протягом підсисного періоду постійно зменшується але збільшується тривалість сидіння і рухової активності. У контрольній групі де застосовувалося постійне утримання свиноматок в фіксуєчому боксі спостерігалось зменшення рухової активності (на 32,6 хв.) і збільшення тривалості лежання (на 12,0 хв.) у порівнянні з дослідною групою, яка була розфіксованою.

*Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук В.О.Іванов

Індекс рухової активності на II, III і IV тиждень підсисного періоду у порівнянні з I тижнем зріс відповідно в 1,28, 1,52 і 1,83 рази.

Протягом перших трьох тижнів спостерігається збільшення часу на споживання комбікорму (на 7,5 хв.), а в кінці підсисний період – зниження (на 2,6 хв.). Це також підтверджується величиною індексу кормової активності. Тривалість годівлі поросят свиноматкою протягом перших трьох тижнів, зростає, а потім знижується. На годівлю поросят свиноматки витрачають в I, II, III, IV тиждень 252,1±10,3; 301,9±11,4; 304,7±11,7; 220,2±9,8 хв. Приблизно така картина спостерігається і по відношенню до ссання свиноматки поросятами.

Етологічна картина поросят-сисунів визначається їх віковими особливостями, а також материнською поведінкою свиноматок. З віком поросята менше відпочивають і більше рухаються. Так, тривалість лежання поросят на другий, третій і четвертий тиждень підсисного періоду зменшується на 63,9, 103,2 і 136,1 хв., а тривалість рухової активності в ці ж терміни відповідно збільшується на 45,1, 71,4 і 108,0 хв. В середньому за добу в підсисний період поросята витрачають на лежання – 66,19%, рухову активність (переміщення + стояння) – 15,5%, ссання – 17,52, і поїдання підкормки – 0,78%.

Ключові слова: свинокомплекс, етологія, елементи поведінки, підсисні свиноматки, поросята-сисуни, індекси функціональної активності, станки.

В умовах промислового виробництва серед інших біологічних особливостей свиней важливою ознакою є етологічні властивості свиноматок і поросят. Відомо, що поведінка свиней відображає фізіологічний стан організму та є інформативним показником відповідності умов їх утримання і годівлі [4, 5].

Утримання підсисних свиноматок з поросятами є найбільш важливим, складним і відповідальним процесом при відтворенні свинопоголів'я на фермах і комплексах. Аналізуючи стан існуючого обладнання слід зауважити, що воно не повністю враховує етологічні особливості підсисних свиноматок і поросят-сисунів, особливо це стосується стимуляції ігрової, кормової та рухливої активності [2, 3, 8].

В зв'язку з вищенаведеним метою наших досліджень було виявлення особливостей поведінки свиней як основи для розробки етологічно обґрунтованих технологічних прийомів і способів при утриманні підсисних свиноматок та вирощуванні поросят.

За даними Н.С. Демашина [3] при фіксованому утриманні свиноматки частіше встають, незалежно від того, користувалися вони прогулянками чи ні. На відпочинок і рухову активність підсисних свиноматок впливають площа станка та його конструктивні особливості [6, 8]. Так, в станках типу ССІ-2 вони проводять 9,4% часу доби в активному стані та 90,6% відпочивають, а в станках «ленінградського» типу – відповідно 20 і 80%.

С.В. Костенко [7] вивчала поведінку підсисних свиноматок в станку з діагонально встановленою поворотною Г-подібною перегородкою, яка відділяла поросят від свиноматки. Автор встановила, що свиноматки, які знаходяться у дослідних універсальних станках, після трьох тижнів підсисного періоду на 28,7% часу більше рухалися ($P < 0,99$) і на 2% менше відпочивали (різниця недостовірна), ніж у контрольній. За безвигульного утримання свиноматки на споживання корму витрачають 26-26,8 хв., в умовах табірної утримання – 63-87 хв., на пасовищі – 180-300 хв. [2,3,10].

Наведені матеріали показують доцільність поглибленого вивчення поведінки підсисних свиноматок, особливо за умов промислового свинокомплексу.

Матеріали та методи досліджень Дослідження проводилися за умов промислової технології свинокомплексу ТОВ «Агропрайм Холдинг» Одеської області. Дослідження проводили на 16 свиноматках великої білої породи. Поведінку тварин вивчали

за допомогою регістратора, встановленого над станками для опоросів. Результати обробляли статистичним методом за М.А. Плохинским [9].

Результати й обговорення.

Спостереження за свиноматками на протязі підсисного періоду виявили ряд особливостей їх поведінки. По перше, встановлено, що тривалість лежання свиноматок в станках, обладнаних фіксуєчим боксом постійно зменшується (табл. 1).

1. Тривалість елементів поведінки підсисних свиноматок великої білої породи, хв. (n=16)

Елемент поведінки	Тиждень підсисного періоду			
	I	II	III	IV
Лежання:	1346,1±17,9	1327,1±18,5	1307,7±17,3	1298,0±17,8
Лівостороннє	616,7±15,1	585,4±33,8	614,2 ±19,4	682,3±12,3
Правостороннє	603,1±19,3	566,4±18,2	493,4±17,7	422,5±18,5
Черевне	126,3±11,9	175,3±12,8	200,1±13,6	193,2±12,4
Сидіння	20,0±4,2	28,5±2,3	31,4±4,7	32,3±3,3
Рухова активність	43,2±3,6	52,3±2,3	63,4±4,2	76,4±3,9
Споживання корму	30,7±1,9	32,1±1,3	38,2±2,2	33,3±1,7
Індекс рухової активності	0,029	0,037	0,044	0,053
Індекс кормової активності	0,021	0,022	0,026	0,023

P<0.05; P<0.01; P<0.001

Як свідчать дані таблиці 1 тривалість лежання свиноматок за другий, третій і четвертий тиждень підсисного періоду порівняно з першим відповідно на 19,0, 38,4, 48,1 хв. менше. Причому, свиноматки переважно лежали на лівому боці ніж на правому. Різниця між лівостороннім і правостороннім положенням за I, II, III і IV тиждень складала відповідно 13,6, 19,0, 120,8 і 259,8 хв.

По друге, протягом підсисного періоду спостерігається збільшення тривалості сидіння свиноматок. Так, на II, III і IV неділю тривалість сидіння свиноматок порівняно з I тижнем збільшилася на 8,5, 11,4 і 12,3 хв.

По-третє, рухова активність свиноматок протягом підсисного періоду постійно зростала. Так, на II, III і IV тиждень підсисного періоду порівняно з I тижнем вона зросла на 9,1, 20,2 і 33,2 хв.

Про це також свідчить індекс рухової активності, який зріс на II, III і IV тиждень підсисного періоду порівняно з I тижнем відповідно у 1,28, 1,52 і 1,83 рази.

По-четверте, протягом перших трьох тижнів спостерігається збільшення часу на споживання комбікорму (на 7,5 хв.), а в кінці підсисного періоду – зниження (на 2,6 хв.). Це також підтверджується величиною індексу кормової активності.

Після опоросу свиноматка починає годувати поросят – вона ритмічно хрюкає, підзиваючи їх таким чином до ссання молока.

Звертає на себе увагу тривалість годівлі свиноматкою поросят, яка зростає протягом перших трьох тижнів, а потім знижується. Приблизно така ж картина спостерігається і по відношенню до ссання свиноматки поросятами.

На годівлю поросят свиноматки витрачають 15,29 -21,15% часу. Зокрема в I, II, III, IV тиждень на годівлю просят свиноматки витрачають 252,1±10,3; 301,9±11,4; 304,7±11,7; 220,2±9,8 хв.

Виходячи із встановлених Євросоюзом принципів добробуту свиней, та особливостей поведінки, фіксація підсисних свиноматок у боксах допускається тільки в перший тиждень після опоросу, а потім їх розфіксують. Для цього одну з перегородок боксу відводять до бокової стінки, збільшуючи таким чином площу для моціону та забезпечуючи можливість свиноматці розвертатися в станку та переміщуватися.

На підставі вищесказаного нами було сформовано дві групи підсисних свиноматок – контрольну і дослідну. Свиноматки контрольної групи утримувалися в стандартних станках, де була передбачена фіксація протягом всього підсисного періоду, а свиноматки дослідної групи фіксувалися тільки в перший тиждень після опоросу, а потім їх розфіксували шляхом відведення перегородки боксу до бокової стінки. Результати експерименту наведено в таблиці 2.

2. Поведінка підсисних свиноматок з поросятами за різних об'ємно-планувальних рішень станка, n=8 голів в кожній групі

Показник	Група	
	Контрольна	дослідна
Площа станка, м ²	4,8	4,8
Площа станка для моціону, м ²	1,77	2,87
Поведінка свиноматок: лежання, хв.	1325,2±19,7	1313,2±16,7
Рухова активність, хв	116,8±8,7	126,8±7,7
Поведінка поросят лежання, хв.	1025,4±22,4	1005,8±24,4
Рухова активність, хв.	202,0±10,4	234,6±11,4
Жива маса порося у 28 днів, кг	7,0±0,4	7,4±0,2
Збереженість поросят, %	92,3	93,5

Дані таблиці 2 свідчать про те, що у контрольній групі де застосовувалося постійне утримання свиноматок у фіксуючому боксі спостерігалось зменшення рухової активності (на 32,6 хв) і збільшення тривалості лежання (на 12,0 хв) порівняно з дослідною групою.

Поросята дослідної групи дещо перевищували своїх ровесників із контрольної групи за живою масою (на 0,4 кг) і збереженістю (на 1,2%) але різниця була невірною.

Таким чином, поведінка підсисних свиноматок залежить від ряду технологічних і фізіологічних чинників, що необхідно враховувати при організації їх утримання і годівлі. Після опоросу етологічна картина поросят складається із комплексу елементів поведінки, які забезпечують їх життєдіяльність.

Їх тривалість визначається віковими особливостями поросят, а також материнською поведінкою свиноматок (табл. 3). Дані таблиці 3 свідчать про те, що поросята з віком менше відпочивають і більше рухаються. Так, тривалість лежання поросят на другий, третій і четвертий тиждень підсисного періоду зменшуються на 63,9, 103,2 і 136,1 хв, а тривалість рухової активності у ці ж терміни відповідно збільшується на 45,1, 71,4 і 108,0 хв.

3. Тривалість елементів поведінки поросят-сисунів на протязі підсисного періоду, хв. (n=96)

Показник поведінки	Тиждень			
	I	II	III	IV
	a	B	c	d
Відпочивання	1036,3±12,7	972,4±10,4	933,1±10,8 ^{ac}	900,2±11,5 ^{ad}
Ссання	236,6±6,9	255,4±8,5	268,4±8,8 ^{ac}	246,1±7,5
Рухання	167,1±4,8	212,2±6,3 ^{ad}	238,5±7,3 ^{ad}	275,1±11,2 ^{ad}
Поїдання підкормки	-	4,2±0,2	10,3±0,6 ^{cb}	18,6±1,2 ^{cb}
Індекс ссальної активності	0,164	0,177	0,186	0,171
Індекс рухової активності	0,116	0,147	0,165	0,191
Індекс кормової активності	-	0,0029	0,0071	0,0129

P<0,05; P<0,01; P<0,001

Слід звернути увагу на ссальну і кормову активність поросят. Із даних таблиці 3 видно, що тривалість ссання у поросят збільшується протягом перших трьох тижнів, а потім дещо зменшується. Частота ссання поросятами носить нерівномірний характер. Частота ссання свиноматки поросятами на другий, третій і четвертий тиждень підсисного періоду має такі значення: 18,7±0,4; 21,8±0,5; 17,0±0,3; 12,6±0,2 разів відповідно.

Індекс ссальної активності також відображає цю особливість поведінки поросят. Із даних таблиці 3 цей індекс на другий, третій і четвертий тиждень підсисного періоду зріс відповідно в 1,08, 1,13 і 1,04 рази.

Пік цього збільшення приходить на третій тиждень, що пов'язано з максимальною молочністю свиноматок в цей період.

Ця особливість підтверджується показниками індексу рухової активності. Як видно із даних таблиці 3 цей індекс на другий, третій і четвертий тиждень підсисного періоду виріс відповідно в 1,27, 1,42 і 1,65 рази.

Відомо, що успішне вирощування поросят залежить від уміння технологів правильно організувати підгодівлю.

Наші спостереження показали, що тривалість поїдання комбікорму поросятами вірогідно збільшується на третій і четвертий тиждень порівняно з другим відповідно на 7,1 і 14,2 хв.

Про це також свідчить індекс кормової активності, який на III і IV тиждень зріс у 2,45 і 4,45 рази.

Важливо розглянути поведінку поросят-сисунів в період найвищої (денної) і найнижчої (нічної) активності (табл. 4).

4. Тривалість рухової активності поросят в денний і нічний час, хв. (n=96)

Години доби		Вік, тижні			
		I	II	III	IV
		a	b	c	d
6.00-18.00	e	90,3±2,8 ^{ef}	121,5±5,5 ^{ab,}	131,2±6,2 ^{ac}	144,1±7,7 ^{ad}
18.00-6.00	f	66,8±3,3	90,5±6,3 ^{ab, ef}	107,3±5,8 ^{ac, ef}	131,3±7,2 ^{ad}
Індекс денної рухової активності		0,0627	0,0843	0,0911	0,1000
Індекс нічної рухової активності		0,0463	0,0628	0,0745	0,0911

P<0,05; P<0,01; P<0,001

Показники індексу рухової активності свідчать про те, що він збільшується як в денний так і в нічний час. Але в перший тиждень життя тривалість рухової активності поросят в нічний час була вірогідно меншою за денний на 23,5 хв (35,18%), в другий – на 31,0 хв. (34,25%), в третій – на 23,9 хв.(22,27%), на четвертий – на 12,8 хв. (9,75%).

Наведені дані свідчать про вирівнювання тривалості відпочинку і рухової активності на кінець підсисного періоду.

Вельми цікавою особливістю була тривалість ссання поросят (табл.5). У перші два тижні переважало денне ссання, а в останні два тижня нічне. Про це також свідчать показники індексу денної ссальної активності. Причому в перший тиждень різниця між тривалістю денного і нічного ссання складала 46,6 хв. (49,5 %), в другий –51,4 хв. (50,24 %). На третій і четвертий тиждень різниця між тривалістю нічного та денного ссання складала 21,0 хв. (16,98%) і 10,1 хв. (8,91%).

5. Тривалість ссання свиноматки поросятами в денний і нічний час, хв.(n=96)

Години доби		Вік, тижні			
		I	II	III	IV
		a	B	c	d
6.00-18.00	e	141,6±8,1 ^{ef}	153,7±7,5 ^{ef}	123,7±6,4	113,3±5,6
18.00-6.00	f	95,0±4,5	102,3±5,1	144,7±7,3 ^{ef}	123,4±6,3
Індекс денної ссальної активності		0,0983	0,1067	0,0859	0,0786
Індекс нічної с сальної активності		0,0659	0,0710	0,1004	0,0856

P<0,05; P<0,01; P<0,001

Якщо розглянути прояв елементів поведінки, то вони свідчить про їх періодичність, що є певним відображення гальмівних процесів добового ритму [1,4].

6. Тривалість відпочивання (лежання) поросят в денний і нічний час, хв. (n=96)

Години доби		Вік, тижні			
		I	II	III	IV
6.00-18.00		424,8	466,5	469,2	466,7
18.00-6.00		611,2	500,5	507	461,3

P<0,05; P<0,01; P<0,001

Із даних таблиці 6 видно, що поросята з віком вдень відпочивають менше ніж вночі. Причому до кінця підсисного періоду різниця між тривалістю відпочинку вдень і вночі нівелюється. Наприклад, в перший тиждень тривалість відпочинку вночі була вищою за денну на 43,88%, в другий –7,29%, третій –на 8,06%, в четвертий – навіть була меншою (на 1,17%)

В середньому за одну добу підсисного періоду поросята витрачують на лежання – 66,19%, рухову активність (переміщення + стояння) – 15,5%, ссання –17,52, і поїдання підкормки – 0,78%.

Низьке значення індексу кормової активності та показників тривалості поїдання підкормки вказують на необхідність стимулювання поросят до її споживання. Відомо, що привчання поросят-сисунів до поїдання технологічної норми предстарного комбікорму є запорукою успішного їх дорощування після відлучення [4].

Заслугує на увагу ігрова активність поросят. Встановлено, що кількість ігор з віком поросят зростає. На I, II, III, IV тиждень в середньому на одне поросся приходиться 1,15, 2,00, 2,25, 2,90 ігри на добу. Враховуючи той факт, що ігри є фактором розвитку тварин можна стверджувати про необхідність штучної стимуляції ігрової поведінки поросят.

Висновок. Поведінка підсисних свиноматок є зовнішнім виразом внутрішніх процесів організму під впливом таких чинників як вік поросят, добова ритміка, характер лактаційної кривої та станкове обладнання, що необхідно враховувати при організації технологічного процесу.

Поведінка поросят-сисунів визначається їх індивідуальними і віковими особливостями, а також материнською поведінкою свиноматок.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на встановлення взаємозв'язку елементів поведінки свиноматок і поросят з їх подальшою продуктивністю.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бурда, Иван. 1977. «Изучение продуктивных качеств свиней в зависимости от типологических особенностей высшей нервной деятельности». *Дис. канд. с.-х. наук. Донской ордена Трудового Красного Знамени сельскохозяйственный институт.*
2. Великжанин, Виталий. 1975. Изучение поведения сельскохозяйственных животных в производственных условиях. *Методические рекомендации по изучению поведения сельскохозяйственных животных*, вып. I: 15-34. Ленинград.
3. Демашин, Николай. 1974. «Продуктивные качества и физиологическое состояние подсосных свиноматок при разных способах их содержания». *Дис. канд. с.-х. наук, Московский научно-исследовательский институт сельского хозяйства Немчиновка,*
4. Иванов, Владимир. 1991. «Повышение продуктивности свиней путем регуляции их двигательной активности в условиях промышленных комплексов». *Дис д-ра с.-х. наук, Кубанский аграрный университет.*
5. Комлацкий, Василь. 2005. *Этология свиней. СПб.*
6. Инглиш, П., Смит, У., и Мак-Лин, А. 1981. *Свиноматка – повышение ее продуктивности.* Москва, Колос.
7. Костенко, Светлана. 2004. «Научное обоснование двухфазной технологии выращивания свиней». *Дис. канд. с.-х. наук, Кубанский государственный университет.*
8. Левентуль, Лев. 1988. «Станочное оборудование для маток и поросят». *Свиноводство.* 4: -42-45.
9. Плохинский, Николай. 1969. *Руководство по биометрии для зоотехников.* Москва, Колос.
10. Смирнов, Николай. 1966. *Записки зоотехника-селекционера.* Москва, Московский рабочий.

REFERENCES

1. Burda, Ivan. 1977. «Izuchenie produktivnyh kachestv svinej v zavisimosti ot tipologicheskikh osobennostej vysshej nervnoj dejatel'nosti». *Dis. kand. s.-h. nauk. Donskoj ordena Trudovogo Krasnogo Znameni sel'skohozjajstvennyj institut* (in Russian).
2. Velikzhanin, Vitalij. 1975. Izuchenie povedenija sel'skohozjajstvennyh zhivotnyh v proizvodstvennyh uslovijah. *Metodicheskie rekomendacii po izucheniju povedenija sel'skohozjajstvennyh zhivotnyh*, vyp. I: 15-34. Leningrad (in Russian).
3. Demashin, Nikolaj. 1974. «Produktivnye kachestva i fiziologicheskoe sostojanie podсосnyh svinomatok pri raznyh sposobah ih soderzhaniya». *Dis. kand. s.-h. nauk, Moskovskij nauchno-issledovatel'skij institut sel'skogo hozjajstva Nemchinovka* (in Russian).
4. Ivanov, Vladimir. 1991. «Povyshenie produktivnosti svinej putem reguljacii ih dvigatel'noj aktivnosti v uslovijah promyshlennyh kompleksov». *Dis. d-ra s.-h. nauk, Kubanskij agrarnij universitet* (in Russian).
5. Komlackij, Vasil'. 2005. *Jetologija svinej. SPb* (in Russian).
6. English, P., Smit, U., Mak-Lin, A. 1981. *Svinomatka – povyshenie ee produktivnosti*. Moskva, Kolos (in Russian).
7. Kostenko, Svetlana. 2004. «Nauchnoe obosnovanie dvuhfaznoj tehnologii vyrashhivaniya svinej». *Dis. kand. s.-h. nauk, Kubanskij goudarstvennij universitet* (in Russian).
8. Leventul', Lev. 1988. «Stanochnoe oborudovanie dlja matok i porosjat». *Svinovodstvo*. 4: -42-45 (in Russian).
9. Plohinskij, Nikolaj. 1969. *Rukovodstvo po biometrii dlja zootehnikov*. Moskva, Kolos (in Russian).
10. Smirnov, Nikolaj. 1966. *Zapiski zootehnika-selekcionera*. Moskva, Moskovskij rabochij (in Russian).

Иванов В.А., Засуха Л.В, Иванова Л.А. Этологическая характеристика подсосных свиноматок крупной белой породы французской селекции в условиях промышленной технологии

Исследования проведены на подсосных свиноматках крупной белой породы французской селекции в условиях промышленного комплекса ООО «Агропрайм Холдинг» позволили установить ряд особенностей их поведения. Установлено, что продолжительность лежания свиноматок в станках, оборудованных фиксирующим боксом, в течение подсосного периода постоянно уменьшается, но увеличивается продолжительность сидения и двигательной активности.

Индекс двигательной активности на II, III и IV неделю подсосного периода в сравнении с I неделей возрос соответственно в 1,28, 1,52 и 1,83 раза.

В течение первых трех недель наблюдается увеличение времени на потребление комбикорма (на 7,5 мин.), а в конце подсосного периода – снижение (на 2,6 мин.). Это также подтверждается величиной индекса пищевой активности.

Продолжительность кормления поросят свиноматкой в течение первых трех недель, растет а потом снижается. На кормление поросят свиноматки затрачивают в I, II, III, IV неделю $252,1 \pm 10,3$; $301,9 \pm 11,4$; $304,7 \pm 11,7$; $220,2 \pm 9,8$ мин.

Примерно такая картина наблюдается и по отношению к сосанию свиноматки поросятами.

В контрольной группе, где применялось постоянное содержание свиноматок в фиксирующем боксе наблюдалось уменьшение двигательной активности (на 32,6 мин) и увеличение продолжительности лежания (на 12,0 мин) по сравнению с опытной группой, где животные были расфиксированы.

Этологическая картина поросят-сосунов определяется их возрастными особенностями, а также материнским поведением свиноматок. С возрастом поросята меньше отдыхают и больше двигаются. Так, продолжительность лежания поросят на второй, третьей и четвертой неделе подсосного периода уменьшается на 63,9, 103,2 и 136,1 мин, а продолжительность двигательной активности в эти же сроки соответственно увеличивается на 45,1, 71,4 и 108,0 мин. В среднем за сутки в подсосный период поросята расходуют на лежание – 66,19%, двигательную активность (перемещение + стояние) – 15,5%, сосание – 17,52 и поедание подкормки – 0,78%.

Ключевые слова: свинокомплекс, этология, элементы поведения, подсосные свиноматки, поросята-сосуны, индексы функциональной активности, станки.

Ivanov V.O., Zasukha L.V., Ivanova L.O. Ethological characteristic of sows of the Large White breed of French selection under conditions of the industrial technology
Researches conducted on sows of the Large White breed of French selection with piglets under conditions of the industrial complex TOV "Agro Prime" allowed to determine some peculiarities of their behavior.

It has been determined that the durability of lying of sows in the machineries equipped with fixing box, during suckling period constantly reduces but the durability of sitting and move activity increases. The index of the move activity on II, III, IV week of suckling period comparatively to I week increased relatively on 1.27, 1.51 and 1.82 times.

During the first three weeks it is observed increasing time on consuming combined feed (on 7.5 min.), and at the end of suckling period – decreasing (on 2.6 min.). It is also confirmed by the value of the index of feed activity. The durability of feeding piglets by sow during the first three weeks increased and then decreased. On feeding piglets sows spend 252.1 ± 10.3 ; 301.9 ± 11.4 ; 304.7 ± 11.7 ; 220.2 ± 9.8 min. It is also observed when piglets suck sows. At feeding piglets sow periodically changes the pose. It turns its udder to the source of heating or turn away. In the control group with constant housing sows in the fixing box it was observed decreasing the move activity (on 32.6) and increasing the durability of lying (on 12.0 min.) comparatively with experimental group.

The ethological picture of suckling piglets is determined by their age peculiarities and also maternal behavior of sows. Growing piglets less have a rest and more move. The durability of lying of piglets on the second third and fourth week of suckling period decreased on 63.9, 103.2 and 136.1 min., and the durability of move activity in these terms relatively increased on 45.1, 71.4 and 108.0 min. In average for a day of suckling period piglets spend 66.19% on lying, on move activity (moving + standing) – 15.5%, on suckling – 17.52% and feeding – 0.78%.

Key words: pig complex, ethology, elements of behavior, sows with piglets, suckling piglets, indexes of functional activity, machineries.